

י"ד י"ג ע"ט דברי זכרון לעבניו הרב צבי יהודה
בנין י"ן צ"ג

להלכות צ"ג

קי

קיט

ב"ה, ד' אייר התשל"ז.

אין "משאל-עם" על יהודה ושומרון!

כל הדיבורים האלה על "משאל-עם", ביחס אל חלקי ארץ-חיינו יהודה ושומרון, הם דברים בטלים ומבוטלים. כל הארץ הזאת כולה, לכל חלקיה שטחיה וגבולותיה, היא שייכת אל כל עם ישראל כולו, לכל חלקיו ותפוצותיו. אנחנו, מספר היהודים הזוכים ויושבים ומישיבים בארץ הזאת, הננו נציגים ושליחים של כל עמנו כולו, - לתיקון ולא לקילקול. בשום-אופן איננו רשאים למעול בשליחותנו ולכגוד בתפקידנו הגדול, בדברי ימי ישראל ותקומת תחיתנו. וכל המדובר בכיוון כזה לגזילת חלקי קרקעותינו אלה ומסירתם לרשות נכרים, חלילה, הם דברים לא-אמתיים ולא קיימים. יהודה ושומרון הם חלקים תמימים של ארץ-חיוניותנו ותחיתנו כולה, של כל בית ישראל כולו. כל הפקודה האלהית, כהוראת אביהם-שלישראל ומיסד התחדשות יישובנו בארץ, הרמב"ן ז"ל, מקיפה וכוללת את חיוב היות כל חלקי ארצנו זאת כולם בתקף שלטוננו ולא ביד אומה אחרת, חלילה. תורת ד' תמימה, ואז היא משיבת-נפש, עם-ד' תמים באחדותו לגוי אחד בארץ, ארץ-ד' תמימה ומחיה אותנו כולנו יחד. ועל התמימות הצודקת והקיימת הזאת מופיעה ומתגלית ברכת ד' ומצותו העושה אותנו ואת ארצנו כולה לגוי אחד בארץ.

צבי יהודה הכהן קוק

דין פתח ואמר שהם רוצים לברר, לשמוע, מה העניין שאנחנו משחררים בחורי ישיבה מגיוס. אמרתי קודם כל עלינו לברר את המציאות שלנו. אנחנו לא נמצאים כאן שני צדדים. הם התקיפים, אנשי הצבא, 'הקוזקים', ואילו אנחנו המבקשים ומתחננים על נפשנו, 'אנא חוסו על בנינו' וכיו"ב. אנחנו כולנו עובדי עבודת ד' וישראל עמו, כל אחד במקצוע שלו. מתוך כך, יש להכיר את האמת, שהישיבות הן לא רק מקום לימוד, אלא המשך 'תורה שבעל-פה', המשך החינוכיות של נשמת האומה. יש בישיבות עניין כללי של האומה, ולא רק פרטי של הלומדים בהן. האינטרס שלנו, של כולנו, הוא תקומת הצבא ותקומת התורה. קיום הישיבות נוגע לכולנו משום שהוא יסוד משמרות הרוח, התרבות המיוחדת לעם ישראל.

השתדלתי לדבר בשפה שתהיה מובנת גם להם. אפשר לומר דברים אמתיים ונכונים, אבל אם השני לא מבין את השפה שלך, את המושגים שאתה משתמש בהם, אז מה עשית? האידיאל וההכרח לגדל גאונים וצדיקים, אנשי חזון גדולים, זה נוגע לכולם, נוגע לכל העם, זהו הכרח החיים של עם ישראל בכל הדורות, ובמיוחד עכשיו כשחזרנו לארצנו. מתוך כך יש המשך לקדושת המשק והגשק של כל ישראל. אמרתי, 'איש על מחנהו ואיש על דגלו' אבל יחד. כל אחד צריך למלא את תפקידו בבניין עם ישראל. הישיבות מכוננות את חיי הנשמה של האומה. כאן בונים את המורל של כלל ישראל, גם את המורל הצבאי, ועל כן כולנו צריכים לשמור עליהן.

הוספתי עוד, יש לי קצת צער מכך שהשתמשו בביטויים 'פוטרים' או 'משחררים' בחורי ישיבות מגיוס לצבא. אנחנו לא פוטרים ולא משחררים. אני מוחה ומסתייג ומאוד נסלד מהביטוי 'פטור'. אין כאן 'פטור' משירות כצבא שהוא מצווה המוטלת על כולנו, אלא נתינת אפשרות להתגדלותם של צעירים בעלי שאר רוח בתורה.

אני מסור מאוד לצבא, ועם זה אני מתנגד לגיוסם של צעירים, של מי שראוי עדיין להשתלם בגיבוש אישיותו הרוחנית בתורה. הדבר מצריך התייעצות אישית. היו מאתנו שהלכו לצבא וגם השתתפו בקרבות לשחרור ירושלים, רמת הגולן, קבר רחל ועוד.

מתוך כך אמרתי מילה חריפה, אם יעלה על הדעת לסדר כפייה סיטונית כללית של גיוס בחורי הישיבות, זה יהיה אסון למדינה. כל סיטונות אסורה, לא כולם ילכו, ולא כולם לא ילכו. יערך ברור אישי, מתוך גדלות רוחנית, מתוך שייכות אמתית. צריך לסדר הכול מתוך הבנה הדדית ולא מתוך כפייה.

גם ראשי הישיבות הולכים ונהיים יותר כלל ישראלים, ומכינים את החשיבות של צורכי עם ישראל בכל הצדדים.

הרב צבי יהודה הרגיש באותו שיעור שלמרות חילוקי הדעות, יש לו ידידות אישית חמה עם הרב אברמסקי, עם הרב יחזקאל סרנא ראש ישיבת חברון, עם הרב אליעזר יהודה פינקל ראש ישיבת מיר ועם הרב מאיר חדש המשגיח בישיבת חברון. כל אלה הגדולים השתתפו בפגישה שהייתה כמה שנים לפני כן עם בן גוריון. הרב שיבח מאוד את הרב טננבוים מזכיר ועד הישיבות ששומר על קשר הדוק עם כל ראשי הישיבות מכל הגוונים, ועם זה קשור גם עם העומדים במערכות הצבא.